Fristen er ved at udløbe. Hvor er regeringens plan for genopretning af naturen?

Forfatter: Ditte Mandøe Andreasen, Programchef i Tænketanken Hav

Avis: Altinget

Udgivelsesdato: 31. august 2026

Senest 1. september skal Danmark indsende udkastet til en national naturgenopretningsplan til EU. Men vi har stadig ikke set en plan. Havnaturen kan komme tilbage på ret køl, men det kræver, at regeringen tager ansvar, skriver Ditte Mandøe Andreasen.

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Forestil jer et levende dansk hav med bølgende ålegræsenge, stenrev med tætte tangskove og store stimer af fisk. Et hav, hvor vores børn igen kan opleve livet under overfladen, hvor vandet er klart og hvor fiskeri og kystsamfund går en lys fremtid i møde.

Denne virkelighed kræver, at den nye regering holder sine grønne løfter i regeringsgrundlaget, og at den fremlægger en ambitiøs og fuldt finansieret genopretningsplan for havet.

Danmark skal senest 1. september i år indsende udkastet til sin første nationale naturgenopretningsplan til EU, herunder planen for genopretning af havnaturen.

Men vi har stadig ikke set en plan, selv om der i forordningen er krav om, at processen skal være åben og gennemsigtig, hvor offentligheden, herunder alle relevante interessenter, på et tidligt tidspunkt får mulighed for reelt at deltage i udarbejdelsen af planen.

Ifølge EU's naturgenopretningsforordning skal Danmark senest i 2030 have iværksat genopretning på mindst 30 procent af det areal med blandt andet havgræsenge, tangskove, skaldyrsbanker og stenrev, som ikke er i god tilstand.

I 2040 gælder det mindst 60 procent af hver naturtype.

Det kan lyde teknisk. Men helt grundlæggende, så handler det om, at vi skal give et bedre hav med sunde økosystemer videre til de kommende generationer.

Det kræver en stor indsats, for Danmarks havområder er langt fra en god tilstand, og ifølge Aarhus Universitet er der generelt sket en stagnation eller forværring af miljøtilstanden i de senere år.

Når jeg arbejder med havets udfordringer og forslag til konkrete tiltag, møder jeg både forskere, fiskere, virksomheder, myndigheder og lokale ildsjæle, der gerne vil bidrage.

Der mangler ikke engagement blandt danskerne. Men vi mangler, at den nye regering melder klart ud, at man vil prioritere vores fælles hav.

Regeringen kan nu vise, at løfterne om bedre havbeskyttelse er mere end ord ved at fremlægge en ambitiøs og fuldt finansieret plan og ved at leve op til forpligtelserne om at genoprette havet i Danmark.

Det kræver flere ting. For det første skal den havnatur, vi stadig har, beskyttes mod yderligere forringelse.

Forordningen gør det klart, at Danmark både skal genoprette ødelagt natur og forebygge, at værdifulde marine områder forringes yderligere.

Det er langt billigere og mere effektivt at bevare de eksisterende stenrev, ålegræsenge, muslingebanker og boblerev end at genoprette dem efter ødelæggelse.

Og nogle naturtyper, som for eksempel boblerev dannes over tusinder af år gennem langsomme geologiske og kemiske processer, og derfor kan de i praksis ikke genoprettes, når de først er tabt.

Minimum 30 procent af havet skal være reelt beskyttet i 2030 og ti procent strengt beskyttet. Beskyttelse skal betyde reel beskyttelse – blandt andet mod bundslæbende fiskeri, råstofindvinding, klapning og ny skadelig infrastruktur.

For det andet skal de presfaktorer, der ødelægger havnaturen og dens økologiske processer, reduceres. Det gælder især næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og fysisk ødelæggelse af havbunden.

De accelererende klimaforandringer, for eksempel den fremtidige opvarmning af havet, bør samtidig indgå, når man vurderer størrelsen af de konkrete tiltag.

For det tredje skal aktiv naturgenopretning gennemføres der, hvor den virker. Vi skal plante ålegræs, genetablere stenrev og genopbygge muslinge- og østersbanker. Men vi skal ikke bilde os selv ind, at vi kan plante os ud af iltsvind, uklart vand og fortsat ødelæggelse af havbunden.

Presset skal først og fremmest reduceres, og den aktive genopretning skal prioriteres i netop de områder, der rent faktisk er egnede til det. Her vil en varig havnaturfond være afgørende.

For det fjerde skal tilstanden af havbundens naturtyper kortlægges, og allerede før forordningens vedtagelse blev dette vurderet til at koste et trecifret millionbeløb årligt.

I dag er tilstanden af store dele af Danmarks havnatur nemlig ukendt, og forordningen stiller krav om, at Danmark senest i 2040 kender tilstanden for de fleste af havets naturtyper.

Derfor har vi foreslået, at regeringen afsætter 500 millioner kroner til et 'nationalt program for kortlægning og overvågning af havbunden'.

For det femte skal indsatsen have en solid økonomisk rygrad på tværs. Det står klart, at genopretningsplanen vil få betydelige statsfinansielle konsekvenser.

Det er vigtigt, at finansieringsbehovet ikke endnu en gang undervurderes, sådan som det alt for ofte er sket på havmiljøområdet. Derfor skal regeringen fremlægge et samlet finansieringsbehov frem mod 2030, 2040 og 2050.

Det er dog samtidig vigtigt at huske på, at et rent og sundt hav er en investering i biodiversitet, fiskeri, kystbeskyttelse, turisme, lokale arbejdspladser og levende lokalsamfund.

EU-Kommissionen har tidligere anslået de potentielle samfundsøkonomiske gevinster ved genopretning af naturen på land og hav i Danmark til cirka 23,6 milliarder kroner årligt.

Selvom skønnet er behæftet med usikkerhed og ikke er efterprøvet i en dansk kontekst illustrerer det, at genopretning af naturen ikke alene er en udgift.

Kære miljøminister, naturminister, erhvervsminister og finansminister: Læg en fælles, finansieret køreplan for havnaturen frem mod 2030, 2040 og 2050.

Havnaturen kan komme tilbage på ret køl, hvis regeringen sammen tager ansvar for at vise vejen for det danske hav.